

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Тыва область болгаш Кызылхоорай комитеттеринин, ажылчы чоннар депутаттарының область Советинин органы

1953 июль 4 СУББОТА № 127 (2812) ӨРТӨЗ 20 КОП.

БИСТИҢ ОБЛАСТА (1 арын). Партия чырыдышыкының түп-нед кичээлдери (2 арын). П. Калинин.—Колхозтарга малдык бөдүүн чөмөрүн шын ажыглаар (2 арын). Кончук эки шынарлыг сизини белеткээр (3 арын). РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР. К. Оюнов.—Мындыг номнар кажан таратынарлы.

О. Оруйгу.—Нийтинин хөреңгизин төтөгөлөп болбас (3 арын). С. Шербатых.—Канаданың эзелди кымнары (4 арын). Японияда «акабане» заводтун ажылчынарының ажыл соксадышыкынары (4 арын). Москваның ажылчы чоннарының митингилеринин дугайында Берлин-

нин демократтыг солуннарының дынаадылары (4 арын). Японияда тайбынның айы (4 арын). Австрияда коммунистг солуннары испет сүрүп турары (4 арын). Тайбын камгалатынын Япон комитетинин даргазы профессор Икуо Оямааның Москвада келгени (4 арын).

Парлалгага партияжи удуртулганы экижидер

Совет Эвилелиниң Коммунистг партияжи парталганы оон дузазы-биле бодунуң черектиг дылынга хүн бүрүде, шак бүрүде улус-биле чугаалажып турар эң-не күштүг чөпсө кылдыр көрүп турар. Партияның болгаш массаның аразында угаан-бодат талазы-биле удазын парталганы дамчытыр шөйдүнүп турар.

Коммунистг партиянын, оон баштыңчылары В. И. Ленинниң болгаш И. В. Сталинниң тургусканы база доруктуруп өстүргени совет парталга болза, коммунистг тургузушкунун практиктиг сорулгаларын шийтирлээринче ажылчы чоннары мобилизастаарынын чугула чөпсө болу берген. Партия болза, парталга дугайында хүн бүрү сагыш салып, оон ажыл-чорудулгазын углап шиглеп, ону мога чокка сайзыраңгайжыдып турар.

Совет парталганын парталганың XIX съездинин төөгүлүг шийтирлерин күүседир талазы-биле канчаар-даа аажок улуг ажылды чорудуп турар бистин хүннеринисте парталганың ролю хөмчөөл чокка өзүп турар.

Солуннарың болгаш журналдарың чугула сорулгазы болза, Маркс — Энгельс — Ленин — Сталинниң улуг өөрединиң мога чокка пропагандалары, бешки беш чыл планын күүседиринче болгаш ажык күүседиринче совет кижилерни мобилизастаары, совет патриотизминин болгаш улустарының найыралының өзүзүңга, күш-ажылды болгаш социалистг өңчүк коммунистг өзү-биле көөрүнүң ажылчы чоннары кижизидер болур. Экономика хөгжүдүзүниң, партия болгаш совет тургузушкунун айтырылганын талазы-биле, ажылчы чоннары идея-политиктиг кижизидилгезинин айтырылганын талазы-биле материалдары солуннары арыннарына үргүчү парлаары эргежок чугула.

Партия комитеттери болза, парталга болгаш аас пропагандазын экижидеринче парталганы суур кылдыр ажыглаар, солуннарда болгаш журналдарга даянаш, идеологтур ажылдык бүгү адырларынга садыларны кириер ужурулг. Марксизм-ленинизмниң теориязын бистин кадрларынның шийгээдип алырынга парталга хүн бүрү дузалаар хүлээлгелиг.

Бистин солуннарымыс болза, масса ортузунга хүн бүрүдеги организацы ажыл-биле, парталга сөзүң күжү-биле улус ажыл-агыйнын планынын күүседир болгаш ажык күүседир дээш партия болгаш совет организацияларын демиселинге, бүдүрүлгенин ажылатынмаан курлавырларын дилеп тыварында дузалаар болгаш күш-ажылдык бүдүрүчүлүгү бедир, продукциянын бөт-үезин чингедир болгаш шынары экижидер, техниканы долузу-биле ажыглаар дээш социалистг чарышты калбаа-биле чырыдар ужурулг. Хүнүнүң чугула болу берген темазы болза, дүжүт ажаап алышыкының болгаш тараа дузалаанын белеткелсин, чорудулгазын, нийтинин малынга быжыг чөм суурну тургузарын солуннарда чырыдары болур.

Кадрларны шийлиринге болгаш кижизидеринге кичээңгейлиг эвес чорук болза, солуннарың денелни чавызадырынга, номчукчуларга оларнык садыларын кошкандарына чайлаш чок чедирер. Смоленскинин «Рабочий путь» деп обласы солунунун редакциязынын аппараты үр үе дүрүзүндө ажылдакчылар-биле долдуртунмаан. Ол чорук редакциянын ажылын бергедип турар. Ындыг турбуза, партиянык Смоленск обком редакцияны быжыглаар хөмчөглерни албайн турар.

Солуннары экижидеринин болгаш оларнык массалар-биле харылзааларын көвүдедиринин чугула чүүлү болза, редакциядан дашкаар авторларны — ажылчынарыны, тараачынарыны, интеллигенцияны парталгага калбаа-биле кириштирери болур. Ажылчы болгаш көдө корреспондентилерден, интеллигенциядан, партия болгаш совет ажылдакчылардан активка быжыкы-биле даянып турар солуннар чүгле садыларлыг болгаш алдарлыг болур.

Партия комитеттеринин хүлээлгези болза, солуннарың массалар-биле харылзааларын бүгү хөмчөг-биле быжыглаары болгаш калбартыры, солун ажылчының дугайында редакторларын илеткелдерин, планынын чугаалаштыры-биле ажылчы болгаш көдө корреспондентилеринин, автор активинин чөвүлө хуралдарын, номчукчуларын хуралдарын чындарып турары болур. Чамдык редакцияларын талазындан солуннары арыннары чүгле штаттыг ажылдакчыларынын материалдары-биле долдурар деп оралдажышыкынын сый шавар хөмчөг болур. Ындыг оралдажышыкы болза, редакциядан дашкаар авторларын солунга киржилгезин кызыгаарлаар апар.

Партия комитеттери болза, парталга үнген материалдарын иза-биле хыналда чоруткаш, хөмчөг ап турар чорукту чедип алыр хүлээлгелиг. Партиянын XIX съездининин

Бүдүрүлгенин чаарткычыларынын солуннарда медээлөп турар эгелээшкиннерин партия комитеттери экизи-биле деткири чугула. Солуннар болза, мурнакчы дүжүлганы пропагандалаар болгаш непередир талазы-биле партия комитеттеринин холунда күчүлүг чөпсөк бөлүр. Улетпүрүнүң болгаш көдө ажыл-агыйнын чаарткычыларынын ол-бо эгелээшкинин чүүлүг деп көөрүндө ангыда, ону калбаа-биле непередир, бүдүрүлгенин практиказын массалык-биле ажыглап кириерин чедип ап, чаарткычыларын орунда бүгү моондактарны, ап октаар хөмчөг.

Республика, край болгаш область солуннары хоорай, район болгаш хөй тиражтыг парталгага партияжи удуртулганын чөпсө кылдыр калбаа-биле ажыглаары эргежок чугула. Хоорай, район болгаш хөй тиражтыг солуннарың допчулалдарын республика, край болгаш область солуннарың үргүчү парлап, оларнын шүгүмчүлөдиг чүүлдерин деткип, эки чүүлдерин, корреспондентияларын, расказтарын, очерктерин, фельетоннарын, солун информацияларын дүжүрүп парлап турар хөмчөг.

Солуннарың полиграфтыг хөвирлээшкинине болгаш оларнын чогуу өйүндө үнеринче улуг кичээңгей салыр хөмчөг. Чамдык солуннары багай парлап, оларда фотографиялар болгаш чуруктар тодаргай эвес болгаш илередилгиз эвес болуп турарынга негээчел совет номчукчу дүрүм өзүгаар ханмайн турарын илередип турар. Солунну көрүштүг болгаш культуралык кылдыр хөвирлөп кылар хөмчөг.

Бистин парталганын күжү-партияжи удуртулгада, оон хүн бүрүдөгү углап баштаар садыларында. «Бистин партиявыстың эң чидик болгаш эң күштүг чөпсө» — парталга хүн бүрүде эвес, шак бүрүде өзөр ужурулг» деп И. В. Сталин айтып турган.

Солуннар партияжи удуртулганы экижидери—массаларнык идея-политиктиг кижизидилгезинге солуннарың ролюн бедирлеринин кол чүүлү болур. (Правданың июль 1-де мурнуку чүүлү).

Чурттуң ховуларында

ВУЛКАНЭШТЫ (Молдав ССР). Районун колхозчу шөлдеринде тараа быжа берген. Кызылтас болгаш көктараа дыка бедик болгаш сырый үнгөн. Элезин довурактыг, эрте тараан күзүн чашкан шөлдерин тараазы шагдала бышкан. «Заря коммунизма», «Советский Дунай», Карл Маркс аттыг, Жданов аттыг болгаш Мичурин аттыг колхозтарны тараажылары дүжүт ажаап алышыкынык кирипкен. СИМФЕРОПОЛЬ. Крымнык даг эдиктеринде чыдар районнарының тапкы тарыыр шөлдеринде тапкы ажаап алышыкыны калбарып турар. «Дюбек» деп тапкынык эң эки сорту өстүрүп турар Крымнык мурнуу эриниң колхозтары ажаап алышыкыны эгелээн.

КИЕВ. Тараа кезилдезинге белеткел Киев областың колхозтарында дооступ турар. Комбайнларын хөй нуруузу боттарының машиналарын ажыдап берип турар колхозтарында чедирген. Комбайн-биле тараа ажаап алышыкыны эргек чыгызындан 200 муң гектар улгадыр. (СЭТА).

СЭКП Каа-Хем райкомунун болгаш ажылчы чоннар депутаттарының район Советинин күүскомуунун илередип келгенин өзүгаар көдө ажыл-агый ажылдарыга эки көргүзүлгери дээш Сарыг-Сеп МТС-тин моон адаанда мурнакчы бригадаларын областың хүндүлөк самбыразына кириери болза:

№ 10 трактор бригадасы (бригадир эш Кукушкин)—хову ажылдарынын эгезинден бээр 15 аът күштүг трактор бүрүзүңгө 258 га чымчак черин ажылдап, 2888 килограмм кывар чүүлду камнап ап, чайгы чер андарылгазын июнь 5-те 113,6 хуу күүсеткен.

№ 9 трактор бригадасы (бригадир эш У. Рукавицын)—хову ажылдарынын эгезинден бээр 15 аът күштүг трактор бүрүзүңгө 195 га чымчак черин ажылдап, 1333 килограмм кывар чүүлду камнап ап, чайгы чер андарылгазын июнь 5-те 101 хуу күүсеткен.

№ 1 трактор бригадасы (бригадир эш Прокудин)—хову ажылдарынын эгезинден бээр 15 аът күштүг трактор бүрүзүңгө 158 га чымчак черин ажылдап, 6065 килограмм кывар чүүлду камнап ап, чайгы чер андарылгазын 165 хуу күүсеткен.

Нийтинин малынга быжыг чөм суур дээш

Чылыг агаар-бойдус болгаш сугур чыстар сизин үнүжүн дүргедеткен. Мордовиянын колхозтары болгаш совхозтары мал чөмөрүнүн силостаашкынын болгаш сизин кезилдизин эрткен чылдан дыка эртэ эгелээш. Сизин ажаап алышыкынын эгезинге чедир колхозтар болгаш МТС-тер 500 хире боду чоруп болгаш трактор-биле сизин кезер машиналарны, сидос доораар машиналарны, аът дырбаштарын болгаш өске-даа техниканы алган. Оон ангыда, мал чөмөрүн силостаарына «Коммунар» деп дыка хөй санныг комбайнары дерип белеткээш. Бочорук мал чөмөрүнүн белеткелинин

талазы-биле механизацияны эрткен чылдын денелинден ийи катап бедилер. Архангель областың колхозтары мал чөмөрүнүн силостаашкынык кирипкен. Көдө ажыл-агый артельдери эрткен чылдан 20 муң тонна хөй силосту салыр. Винниця областа сизин кезилдизин чоруп турар. Беш районнарың колхозтары боду үнген сизинерин кезилдизин дооскан. Чамдык районнарың колхозтарындан белеткел пунктуларыңче чүс-чүс центнер бедик шынарлыг сизинер кирген. (СЭТА).

БИСТИҢ ОБЛАСТА

«Победа» колхозта

ТЭЭЛИ. (Телефон-биле). Бай-Тайга районда «Победа» көдө ажыл-агый артелинде коммунистеринин июнь 30-де болган хуралында колхозта парторганизация секретары эш Адыгын илеткелдин дынааш, июль айны—малга чөм белеткээрин база тудугнуң шалычы айы болдурарын шийтирлээш. Амгы сизин ажылында колхозчуларын санын 60 чедир өстүргеш, оларнын мурнуга колхозтун бочылын сизин база силос белеткээринин планын август 1-ге чедир бүрүн харын ажык күүседир сорулганы тургускан. Хуралдын шийтирин сизини бөлүктөргө таныштырган, олар улам бедиктен хүлээлгелер өзүгаар ажыдап кирипкен.

Мал чайлагарда

ЧАДААНА. (Телефон-биле). Малдын семис күштүг болуру чайгы оларны чөп организацыстанындан кол хамаржыр. Чөвөн-Хемчик районда «Коммунизмче орук» көдө ажыл-агый артелиң малы бо чылын чогуур өйүндө чайлагалатынган. Ак-Адырда барган 500 ажык хөйлүг эш Дамбайжык бо аразында 3 удаа одар солуп көшкен, оон малы менди болгаш эки күш ап турар. Ол ышкаш Улуг-Адырда 170 анык инектер семиртип турар эш Хунай-оол баштайгы барып хонган черинден ам чаа одарда көшкен. Колхозтун нийтелиштерген бүгү малы Анык-Чыргак, Дагыр-Шеми болгаш өске-даа таарымчалыг чайлагарда эки семирип турар. Бо ажыдарда дүржүлгалыг малчынары быжыглап тургускан.

Сизин көзип эгелээн

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. (Телефон-биле). Барыын-Хемчик районда «Красный пахарь» колхоз малынга эки шынарлыг чөм-суурну тургузарына багай эвес ажыдап турар. Сизин шөлдерин сугтар болгаш чаа черлерин аштап немерзине бочылын биче эвес ажыдар кылдынган. Ол ышкаш сизин ажаап алышыкыныга белеткел база хынамчалыг чорутунган.

Тарааның чайгы ажаалдазы

Сүт-Хөд районун Бора-Тайга сумуда «Сталинчы орук» көдө ажыл-агый артелинин тараажылары элбөкшидиг дүжүттү үндүрүп алыр дээш кызымаккай ажыдап турарлар. Артелиң тараажылары бо чылын тараан 954 гектар тараазынын бирги суггарылгазын дооскаш, ам ийини суггарылгазын чорудуп турар. Тараа суггарылгазында ажыдап турарларын иштинде эштер Сапчай, Чыртак болгаш оон-даа өскелер ак-сеткидиг ажыдап, үлүг нормазын ажык күүседип турарлар. Оон-биле черелештир суггарылганың шынарыңе кичээңгей салбас, тарааже сугну салып каш, ону хөй шак иштиңде малгашталдырып чытырар чоруктар чамдык суггарылганың талазында бар болуп турарын манаа демдеглээри чугула. Тараадан бедик дүжүттү чедип алырынга бүгү тарааны суггары болгаш суггарылганың шынары экижидери чугула. Бир эвес суггарылганың шынарын баксырадыр, хөй суг-биле үр малгашталдырар болза, оон эки дүжүт алдынмас.

Малга эки шынарлыг чөм дээш

СЕСЕРЛИГ. (Телефон-биле). Кызыл районун Баян-Колда «Малчын» колхоз июнь 29-тан эгелеп сизин кезилдизин эгелей берген. Төргүнүн шөлдеринде 2 машиналары 5 кижин баштайгы хүн 7 гектарнык сизини кескен. Үнүш бо чылын эки, дараазында хүннерде сизинчилерге чаа-чаа күштер немерз, ылангыга кестинген сизинерин бөлүп саравтаарына тускай бөлүк колхозчулар шөлдерде база чедип келген. «Баян-Хем» колхоз бо чылын 340 тонна сизин ажаап алыр, 61 тонна силос салыр планын. Бо талазы-биле белеткел багай эвес кылдынган. Малынга эки шынарлыг чөм-суурну тургузары дээш колхозчу сизинчилерин башкылы июль 1-де Сесерлиг аксында 2 машиналарлыг кезип кирген.

Канаданың ээлери кымнарыл

Партияның XIX съездинде Төп Комитеттин отчёттук илеткелинге эш Г. М. Маленковтун айтканы болза: «...Англиянын чагыс-даа дайымы ачаа оон америк «өңү» ышкыш ындаг аар согушкуннары таварыштырып көрбөн болгаш империянын чериян кезек-кезектеп үзе соп ап турбаан».

Британ ээлел черлерге америк империализмдин шургуу кирип турарынын көсүк чижээ болза, Канада болур. Уолл-стрит ол чурттуг экономикти туруштарынын дык хей дүлгүүлери шагда-ла ээлел апкан.

АКШ-тын кожасы болуп турар Канада болза, «бойдустан арбын байлактарыг чурттарынын бирээнинге хамаарыж. Ол болза, капиталистиг күрүнелерини иштинде никель, платина, радий болгаш асбест тывыжынын талазы-биле бири черни; алюминий, мөңгүн суу болгаш молибден бүдүрүлгезинин талазы-биле ийги черни; уран, чес-хала, цинк, мөңгүн, мышак болгаш магнит бүдүрүлгезинин талазы-биле көсүк черлеринин бирээни ап турар чурт болду. Ол ышкыш Канадада демир рудазы болгаш нефть тывыжынын хей черлери база бар.

Ынчалзажок чурттуг бойдуз байлактарынын хей кезини даштыкы, ылангыч америк капиталга эжелетирген. «Бистин бүгү үлөтүрүвүстүң үжөн чеди хуузу, руда черлери, демир оруктар, хей-ниинтин ажал-таланын бүдүрүлгелери америкнарынын болуп турар ийкели америкнарга контролдатырып турар. Өңүр металлдар никель, алюминий, чес-хала, титан, свинец болгаш өске-даа металлдарын бүдүрүлгезинин чеден ийи хуузу, нефть тывыжынын алдан беш хуузу АКШ-тын монополияларынын холунда туруп турар» — деп чокта чаа «Канаднен Трибюн» солун бижээн.

Ур чылдарынын иштинде чоруту-нуп келген адаанажыр демиселге америк капитал англи капиталдан артык кур күштеринг болганы-биле Канадада англичаннары күштүү-биле кызып үндүргөн. Бир эвес 1914 чылда Канадага англи капиталдын салышкыны бүгү даштыкы капитал салышкынынарынын 71 хуузу ап турган болза, а АКШ-тын үлүг-хуузуна оон чүгө 25-ле хуузу онажып турган, ыначаарга, «Уолл-стрит джорнел» солунун медезелеп турары эзугаар алырга 1952 чылда Канадада АКШ-тын салышкыны бүгү даштыкы капитал салышкынынарынын дөрттүн үжү болуп, сес миллиард доллар чедип турар. Ынчаарга Канадада англи капиталдын салышкыны амгы үеде барык 1,8 миллиард хире-ле болуп турары-биле бүгү даштыкы капитал салышкынынарынын бештин бирээнинден өрүдөйи турар.

Канадада туруп турар америк мөөрөйжилер ол чуртту дарлап хемдир сорулгазын чингедип турар элээн-не экономиктиг артык күштерини тургузуп апканнар. «Американ компанияларнын хей кезини Канаданын Американың Катышкан Штаттарынын бир кезе болуп деп, ол чуртка капитал салышкыны даштыкы чурттарга ону кылыры ышкыш ондагайлыг эвес деп олар бодал турарлар» деп АКШ-тын теригидеки бөлүктөрүнүн органдарынын бирээни «Бизнес Уик» журнал ажы-биле бижээн.

Шынап-ла, «Мегезин оф Уолл-стрит» деп америк журналдын бижик турарын эзугаар алырга, амгы үеде Канадада ийи муң беш чус ажыг америк концернлеринин салгалды бүдүрүлгелери, азы америк капиталдын контролдап турары бүдүрүлгелер хеделип турарлар. Канаданын чону шак ол бүдүрүлгелеринин ээлериңе үндүрүлгөр хевари-биле чылдык-на аар төлөгелерин кылып турарлар. Ол төлөгелер болза, Канадада америк капиталдын салышкынынагы барып турар.

Ол түң чылда 400 миллион доллар чедип турар. АКШ дайын сөөлүндө Канадага чурттуг ажал-агыи чагыс тала-лап хөгжүүр чамдык экономиктиг дугуржулгалары онааган. Америк үлөтүрүге херектиг чиг-этин бүдүрүлгези болдунар шаа-биле хөгжүп турар, ол чиг-эти болбаазырадып кылып болур ужурулг ада-чурт үлөтүрүвүнүң хөгжүлдэи боой тутуруп турар. Канада болза, даштыкыдан, ылангыч америккадан барааннар киридилгезинге хамаарылыгыг чурт бооп чораан болгаш ол хевээр артып калган.

Ындыг ажыл-агыйжы «политика» канада экономиканы сандараашкына ыяавыла таварыштырып билдингир. Ол чорук кожасы чурт-та экономика талазы-биле хамаарылыгыг болурун чыгаар-ла күш-телдирип турар. Каш чижектерден ап көрээл. Канада нефть үнер эи байлак черлеринг, ыналзажок ол америк бензини кири сөөртүрүңгө чылдык-на чүс-чүс миллион долларларын чырындап турар. Канадада демир рудазынын болгаш хөмүр даштын эи улуг үнер черлери бар, ыналзажок ол металл биле хөмүрү аржажог-тун кырындан АКШ-тан кири сөөртүп ап турар.

«Бистин экономикавыстың хөгжүлдэи улуг америк трестерге боой тутуруп турар, олар болза, бистин ажылчынарывысты АКШ-тын үлөтүрүңгө херектиг ыашты кезеринге болгаш руданы тыварыңче албадан турарлар. Бистин үлөтүрүвүстүн өзүлдэи америк монополияларын бистин курлавырларывысты контролдап турары-биле доктаамал болгаш сагышты-биле моондактатынып турар, чүгө дээрге, курлавырлары АКШ-че чиг-эт кылдыр киригеш, оон белеткеп берген чиг-эт аттыг болдуруп алгаш, улуг өртөккө сады саары-биле Канадаже дедир чедирип кээп турар. Бистин ада-чурт үлөтүрүвүстүн калбарышкынына ажыгалтынар ужурулг «миллион-миллион долларлар АКШ-тын кончалары болуп агып үнүп турар» — деп Канаданын депшигелер Ажылчын партиясынын 1952 чылда хулэп алдынган программасында бижитинген.

Америк империалистер Канаданын даштыкы садын, оон эң чу-гула делгирлеринден хоора соккаш, боттарына чагырып апканнар. АКШ-тын амгы үеде Канада-биле бараан саарылгасы бүгү канада даштыкы садынның үштүн ийи хире хемчээлдин эзелет турар. Канада делгирден англи барааннары үндүр кысыпшаан, америк үлөтүрү-жүлөр болза, АКШ-тын бодунун иштинге саарылга тыппаан артык продукцияларны кандыг-даа моон-дак чокка хостуу-биле сайгарып ап турарлар. Эрткен чылын бүгү кана-да кири сөөртүп алышкынынын 70 хуузу америк барааннар болган.

АКШ-тын империалистери Канаданы боттарынын эжелекчи планна-рыңче база-ла кири тырта берген-дир. Чурттуг девискээри стратегтиг америк базалар, оруктар болгаш аэ-родромнар-биле шыптынган. Чижээ-лээрге, Арктика районунда элээн каш метеорология болгаш радиоло-кация станциялары тургустунган. Черчилль аттыг портта, Эдмонтон болгаш өске-даа сонгу пункттарда шериглерин белеткелинге болгаш арктика байдалынаг чепсектерни шыгалаарынын пункттары тургус-тунтуулаан. АКШ Канадаже бодуну шерин киририн чедип апкан болгаш чурттуг элээн районнары херек кырында эзелет апкан.

Вашингтонун албадалы-биле Канада чагырыкчы бөлүктөр боттары-нын чепсектиг күштерини Кореяге чорутканнар, чуртту агрессия Сонгу Атлантик блогуна кириген болгаш эндере чепселгенишкенин бар шаа-биле чорудуп турарлар.

Канаданын улунунга ол чоруктуг ужуру-дузанын билдиндерде амгы

сая-хөө чылында көрдүнгөн бюд-жеттин чырыгдалдыг кезээнин 53 хуузу шеригин дөрт чырыгалары-нагы барып турарын угаадырга-ла четчир. Оон ангыда чүс-чүс милли-он долларлар өске статьяларын тала-зы-биле шериг чырыгаларына үнүп турарлар.

Чуртту милитаризастаны ажыл-чы чонуну массаларынын материал-дыг байдалынын кудулашкыны-биле холбайып турар. Аш-чем бол-гаш үлөтүрү барааннарыга өртөк-тер улгадып турар. Хамаатынын үлөтүрү кызырып, ажыл чок чо-рук улгадып турар.

Канаданы Американың Катышкан Штаттарынын экономика талазы-биле хемдилгези ону политика тала-зы-биле чагырыкчы база алба-дап кирип турары чугаажок. Америк реакциянын кызышкыны-биле канада чагырыкчы бөлүктөр фашист-тиг эзу-чурумну чуртта тургузуп турарлар. Чуртта террорлаар чорук күштөлип, депшигелегит организация-ларга халдаашкынар удаажыраан Американың үлөгер-биле канада го-лиция ажылчынарынын болгаш ал-бан-хаакчыттарынын «иделгелит чо-руунун» хыналдазын кылып турар-лар, оон түнелинде депшигелегит угаакчы кижилер күш-ажылга эрге-зин ышкынып турарлар.

Канаданын парламентини Вашинг-тондан албадал эзугаар канада ха-маатылыдын дугайында хоойлуга эдилгенин хулэп алган, ону эзугаар алырга «лойялдыг (кем чок) эвес-ийикпе «үрөгдөкчи ажылдыг» деп адаар буруудашкыны-биле реак-цияга таарымча чок патриоттарын хамааты эргезин казып турар.

Канаданын казаа болза, ол ыш-каш кеземче хоойлузу эскерттир дугайында саналды парламентке кө-рү-биле кириген. Ол хоойлууну тө-лөври болза, полицейжи корум-чу-румнары күштелдиреринге болгаш улустун эргелерин кызыгаарлаары-ңче угланган. Ол ажылы чоннарга улуг кыжанышкыны болуп турар.

Ийи дугаар делегит дайынынын сөөлүндө Канаданын чагырыкчы бөлүктери элээн каш хоойлуарны хулэп алганнар. Олар Канаданын доминион болуп, Британ империязы-биле харылаалыг турарын кошкат-кан.

Ынчангаш азыл империалистер Канадада оларын сөздүр-чамаа-рылгасы кошкык бээрге, дувуреп ту-рарын чиктигизип кайган-даа херээ чок. Олар ачаа боттарынын экономиктиг туруштарын камгалап артырарынын бүгү-ле хемчеглерин ап турарлар. Премьер-министр Чер-чилль биле Британ империянын эш-тежилге херезини талазы-биле ми-нистри Исмэй олар Канадага тукей чорааннар. Канада солуннары-биле алырга, ийи дугаар делегит дайынынын соонда олар Канада биле Англиянын аразынаг болу берген тигленишкенин «счамашкылап эдер» дээш чораан болуп турарлар.

Черчилль биле Исмэйниң соон да-рый Канадага даштыкы херектерин министр Иден, даштыкы херектер-нин талазы-биле күрүнө министри Ллойд, камгалап министри Алек-сандер, сан министри Батлер бол-гаш өске-даа Англиянын күрүнө ажылдакчылары чоргулаан болуп турар. Олар база-ла Канада биле Англиянын аразында экономиктиг болгаш политиктиг сыры калы ажылдажылгасын чедип алырын кү-зөп турганнар.

Канаданын экономикасында эң чу-гула туруштары эзелет апкан аме-рик империалистер, ол элээшкенин кымга-даа дүжүп бериксезин бил-дингир. Англиянын ол доминионга боду-нук мурунку теригиделин катап тургузуп алыр дээн кандыг-даа орал-дажышкынынары болза, ийи эң улуг капиталистиг чурттарынын аразында чөрүлдээни улам-на чидигелдирер.

Канаданын экономикасында эң чу-гула туруштары эзелет апкан аме-рик империалистер, ол элээшкенин кымга-даа дүжүп бериксезин бил-дингир. Англиянын ол доминионга боду-нук мурунку теригиделин катап тургузуп алыр дээн кандыг-даа орал-дажышкынынары болза, ийи эң улуг капиталистиг чурттарынын аразында чөрүлдээни улам-на чидигелдирер.

Канаданын экономикасында эң чу-гула туруштары эзелет апкан аме-рик империалистер, ол элээшкенин кымга-даа дүжүп бериксезин бил-дингир. Англиянын ол доминионга боду-нук мурунку теригиделин катап тургузуп алыр дээн кандыг-даа орал-дажышкынынары болза, ийи эң улуг капиталистиг чурттарынын аразында чөрүлдээни улам-на чидигелдирер.

С. ЩЕРБАТЫХ.

Японияда «Акабане» заводтуң ажылчынарының ажыл соксадышкыны

ПЕКИН. Сяньхуа агентлининин дамчыдып турарын эзугаар алырга, «Акабане» деп металлургия заводунун 6 муң ажылчынары, америк эжелеп чагырылганын шериглерин боо-чепсектиг шаптыктаашкыны-нары турга-даа, боттарынын июнь 16-да эгелээн ажыл соксадышкыны үргүлчүлөп турарлар.

Америк шериглерге чепселгениш-кин септеп турар «Акабане» завод «Нихон Сайхо» деп металлургия компаниязынга хамаарып турар. Ажылчынар ажыл төлөвирин улга-гытырарын негезинер, ыналза-даа бүдүрүлгезин америкнары-биле

сүлчээлиг администрациязы ол не-гелдени күш чок болдурган. Исьне 18-те эң дүргени-биле халып орган америк чүк машиназы ажыл сок-саткан ажылчынарынын завод чо-орик эжелет шериглерин буруу шап-каннар. Ажылчынарынын улам өзүп турар удуранышкынынын ужу-рундан япон парламентагы чөвү-лекчилер палатазынын күш-ажыл айтырыгынын талазы-биле ком-мисиязынын доктаамал комитеди июнь 19-та уң херекти истеп хына-рынын дугайында шитпирни үндү-рер ужурга таварышкан.

(СЭТА).

дынынын дугайында хоойлу теле-вилегинге удуранышкынынын ми-тингизинге «Акабане» заводтун ажылчынары болза, араатаныг үүлгедилерин кылганы дээш аме-рик эжелет шериглерин буруу шап-каннар. Ажылчынарынын улам өзүп турар удуранышкынынын ужу-рундан япон парламентагы чөвү-лекчилер палатазынын күш-ажыл айтырыгынын талазы-биле ком-мисиязынын доктаамал комитеди июнь 19-та уң херекти истеп хына-рынын дугайында шитпирни үндү-рер ужурга таварышкан.

(СЭТА).

Москваның ажылчы чоннарының митингилеринин дугайында Берлиннің демократтыг солуннарының дыңнадылары

БЕРЛИН. Берлинде даштыкы хө-лезиленикчилеринин чөңгээлиг үүлгедилеринге удуз Москваның ажыл-чынарынын болгаш албан-хаакчы-тарынын удуранышкынынын ху-ралдарынын дугайында хей сангы медезелери Берлиннің демократтыг парлагазы парлап турар.

И. В. Сталин аттыг, Владимир Ильич аттыг заводтарга, Динамо, Каучук болгаш өске-даа заводтарга болгулаан хуралдарнын дугайында дыңнадылары солуннар парлагы-лаан.

(СЭТА).

Герман Демократтыг Республиканың казааның хемчеглери

БЕРЛИН. Герман Демократтыг Республиканын казааның чонуну амдырал дененин экижидеринге угланган чаа чугула шитпирлерин Берлиннің демократтыг парлагазы парлап турар.

Ылангыч, фашисттиг чөңгээлерге холбаштыр халас эртен ажыл үе-зини ажыл төлөвирин төлөп бээр-ини дугайында Герман Демократтыг Республиканың Министрлер Чөвү-лелинин шитпирин, уе-тывыштын болгаш хуу үлөтүрүңгө хөгжүлдэ-зинге дузалаар хемчеглеринин дугайында шитпирни солуннар пар-лап турар.

Уе-тывыш бүдүрүлгезинин хөг-жүлдэинге боттарынын материал-дар курлавырлары-биле доп-дораан дузаложырына, а ол ышкыш хуу бү-дүрүлгелерге дузалаарын ГДР-нин бүгү улус бүдүрүлгелеринге санал-

(СЭТА).

Итали парламентинин сессиясында

РИМ. Боттарынын даргаларын сонгуп алганынын соонда депута-тар палатазы болгаш сенат ботта-рынын бююларынын сонгааннар. Де-путаттар палатазынын оралакчы даргаларына коммунист Д'Оноф-рио, социалист Таржетти, христиан-демократ Леонс болгаш либерал Мартини олар сонгутуруннар. Се-наттын оралакчы даргаларына ко-мунист Соччичиаро, чөөн үзелдиг Мамашишлас Моле база христиан-демократтар Бо болгаш де Пьетро олар сонгутуруннар.

Кежээки хуралга министрлер чө-вүлелинин даргазы де Гаспери, куш-туг болур хуусаазы октябрь 31-де доостур ужурулг тур бюджеттин дугайында хоойлу төлөвилегини де-путаттар палатазынга кириген. Ок-тябрь 31-ге чедир парламентагы ан-гы министрлерин бюджеттерин бадылаар ужурулг. Тур бюджеттин

(СЭТА).

Японияда тайбыңның айы

ШАНХАЙ. Токюдан дыңнадыг-лар эзугаар алырга, Японияда тай-быңнын айы эгелээн. Ону тайбың камгалалынын Япон комитетинин, элээн хей профвеледлеринин бол-гаш өске-даа демократтыг органи-зацияларынын инициативазын эзу-гаар чорудуп турар.

Тайбыңнын айын эрттиреринин эгеи болза, шериг базаларын тур-гузарынаг удуз демиселдин нацио-нал конференциязынын июнь 25-те Токюга ажытынганы болган. Токю радиозууну июнь 26-да дыңнатка-нын эзугаар алырга, ол конферен-циянын ажылында профвелед бол-

гаш демократтыг организациялар-нын база шериг базалары турар районнарынын чонунун 500 ажыг тө-лээлекчилери кирип турар.

Агрессорларга удуз корей улус-тун мадырлыг демиселинин үш чыл болганына холбаштыр бүгү Япо-нияга хуралдар болгаш митингилер болгулаан, ол хуралдарнын болгаш митингилерин кирижикчилери болза, Кореяга тайбыңчыдылганы доп-дораан тургузары болгаш бүгү деле-гейге тайбыны камгалаары дээш демисежир деп быжыг шитпир-лиин илереткенер.

(СЭТА).

Австрияда коммунисттиг солуннары истеп сүрүп турары

ВЕНА. «Эстеррейхше фолькс-штимме» болгаш «Де вархейт» деп коммунисттиг солуннарынын редак-торларынын суд чорудулганына болчукуларын чугаалары доозул-ган болгаш судтатырғаннарын сөөлүг чугааларын дыңнаан.

Ук солуннарынын редакторларын судта кириген 1862 чылдын хоойлу-зу судтатырғаннары буруудады-рынга үндөзил болбас, чүгө дээрге, ол хоойлууну иштинде прокурорнуң ооргаланын турар парраграфтары хе-рек кырында боттарынын күжүн шагда-ла ышкынган болуп турар деп болчуку Швамм бодунуң чу-бисаанына демдеглээн.

Бөдүүн кижилерин эргелери дээш, шынныг чорук болгаш тай-

«Нейес дейчланд» солун Москва-дан дыңнадылары «Москваның ажылчы чоннары Берлинге фашист-тиг чимзеинишкенирге удуранчип турар» деп улуг эгенин адаанга пар-лаан.

Москваның ажылчы чоннарынын хуралдарынын дугайында дыңна-дылары «Дер морген» солун «Не-мец ажылы чоннарга байыр чеди-ришишкени» деп улуг эгенин адаанга парлаан.

(СЭТА).

Тайбың камгалалынын Япон комитетинин даргазы профессор Икуо Ояманын Москвада келгени

Тайбың камгалалынын Япон ко-митетинин даргазы, сурагыг эрте-мен болгаш политиктиг ажылдакчы, «Улустар аразынга тайбыны бы-жыглары дээш» деп Делегейнин Сталинчы шапталынын лауреады Икуо Ояма июнь 27-де Москвага кадай-биле кады келген.

«Улустар аразынга тайбыны бы-жыглары дээш» деп Делегейнин Сталинчы шапталарынын талазы-биле комитеттин, тайбың камгала-лынын Совет комитетинин, совет хе-реэженеринин антифашисттиг коми-тетинин болгаш өске-даа хей-ниити организацияларын, Москваның кү-рүнө Университетинин профвеледи-нин төлээлекчилери аалчыга Вну-ковский аэродромга ужурашканнар.

Ачаа көргүскен кичээлге дээш Икуо Ояма өөрүп четиргенин иле-реткен.

— Москвага келири — мээң ша-гдан бээр күзөл-бодалым турган. Ам ол күзөл-бодал боттанган-дыр. Москвадан үңген херел бүгү улустарга тайбыңче орукту чырыткылап турар. Мээң амдыралымда бо эң аас-ке-житкиг күнде ол хире чылыг хулэп алышкыны менээ көргүскен совет кижилерге мен сеткилимниң ханы-зындан өөрүп чедирдим — деп Икуо Ояма медеглээн.

Мен совет кижилерге хей чүүл-дерин дугайын чугаалаксап турар мен. Совет Эвилелинге элээн үенин дургузунда тургаш, ол изиг күзө-лимни долузу-биле боттандырып шыдаар боор мен деп бодал тур мен-деп Ояма чугаалаан.

(СЭТА).

Робертсонун Ли Сын Ман-биле чугаалажышкынынын дугайында Сяньхуа агентлининин дыңнады

ПЕКИН. Сяньхуа агентлининин корреспондентизи Цзян Наньнин Кэсондан дамчытканы:

Кларктын соон дарый июнь 26-да Кореяга президент Эйзенхауэрнин тускай төлээлекчизи Уолтер Роберт-сон келген, ол июнь 26-да Ли Сын Ман-биле чугаалажышкынаар кыл-ган.

Ол хей чөвүлел хуралдарын со-рулгазы кандыг болуп турар дээр-зинин талазы-биле чингизинг улам улгадып турар. Кореяга тайбыңчы-дылганы тургузарынаг улуг кыжа-нышкынынайдылары-биле үре-түнелдиг хемчеглерин ап чоруда-рынга Катышкан Штаттар белең дээрзинин талазы-биле кандыг-даа идигелдер амгы үеде чок болуп ту-рар. Харын дедир, америкнары Ли Сын Манни деткивишаан турар дээрзинин демдетери улам элбээ-биле көстүп турар. Кларк-биле бо-дунун чугаалажышкынынын соонда Ли Сын Ман «демиселди үр-гүлчүлээринин» дугайын улам ыт-кыры-биле алгырып турар апарган.

(СЭТА).

Ли Сын Манның чөңгээлиг үүлгедилеринин дугайында Кореяның Төп телеграф агентлининин дыңнады турары

ПХЕНЬЯН. Кореянын Төп теле-граф агентлининин корреспондентизи бодуноң Паньмынчжондан дамчыткан дыңнадында Ли Сын Маннын чөңгээлиг үүлгедилерин сойгалап илередип турар.

Ли Сын Маннын бөлүүнүң чөң-гээлиг үүлгедилеринин ужурундан Кореяга тайбыңчыдылганы тургуза-ры узамдыгып турар болгаш корей дайны дөрт дугаар чылче кирип-кең чорукка ак-сеткидиг кижилер килелеп турар. Кореяга тайбыңчы-дылга дугайында чугаалажышкы-нынарын салымы болза, маршал Ким Ир Сеннин болгаш генерал Пын Дэ-хуэинин июнь 19-тагы ча-гаазынаг көдүрүп үндүргөн айты-рыларына болгаш негелдеринге Кларктын хары бээринден хамаар-жып турар дээрзи билдингир болгай.

Ынчалза-даа америк таланы харызын бис амдыгаа чедир дыңна-вайн турар-дыр бис деп дыңнады-да чугаалап турар.

(СЭТА).

Харысалгалыг редакторнун хулээлгезин түр күсудеп турар М. Н. ЛЮНДУП.

(СЭТА).